

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ASUPRA DEZVOLTĂRII CAPACITĂȚILOR CREATOARE LA COPII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

*LUDMILA COTOS, lector univiversitar, doctor,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova*

Annotation: *This article addresses the issue of the need to use extracurricular activities on the development of creative capacities in children with special educational needs. The following forms of organization of extracurricular activities are mentioned: imaginary excursion, serate, artistic and plastic activity, creative game, contest.*

Keywords: *extracurricular activities, creative capacities, inclusive education, children with special educational needs.*

Evoluția și transformările sociale din ultimii ani, inclusiv din sistemul educațional, reclamă reconceptualizarea conceptului de educație din perspectiva unei abordări incluzive față de toate categoriile de copii, proiectele de schimbare educațională având scopul asigurării calității serviciilor educaționale [1, p. 5].

Astăzi, mai mult ca oricând, școala trebuie să consolideze ideile care au legătură cu viața, pentru valorificarea potențialului fiecărui copil, indiferent de necesitățile educaționale individuale ale lui, de starea materială a familiei, mediul de reședință, apartenența etnică, limba vorbită în scopul asigurării fiecărui educabil a unei echități sociale și accesului la o educație de calitate.

Unitatea de învățământ își propune susținerea unei oferte formative realiste, în consens cu eforturile susținute de redimensionare a politicii educaționale în sensul asigurării educației pentru toți, al egalizării șanselor de reușită ale tuturor copiilor indiferent de natura „diferențelor” dintre ele. Școala reprezintă cadrul instituțional de acțiune care asigură accesul la educație al tuturor copiilor prin educație formală și servicii educaționale. Acestea sunt acordate copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), școlarizați atât în învățământul special, cât și în învățământul de masă, precum și personalului care este implicat în educația acestora [3, p. 5].

Teoria psihopedagogică actuală tinde să se îndepărteze de termenii care pot eticheta copiii cu diverse probleme de dezvoltare. Accentul se pune, de aceea, tot mai mult pe necesitățile educaționale individuale, iar atunci când sunt utilizați termenii uzuali de circulație internațională (deficiență, incapacitate, handicap), aceștia sunt asociați permanent cu persoana, cu copilul (copil cu deficiență sau cu dizabilitate și nu deficient sau handicapat). Aceasta are o semnificație importantă, întrucât primează calitatea de ființă umană [4, p. 45].

Se știe că o persoană poate fi apreciată nu numai după cele realizate efectiv, ci și după ceea ce ar fi putut să facă, dacă alte persoane, în anumite perioade ale vieții sale, i-ar fi ieșit în cale și l-ar fi marcat [2, p. 4].

Copilul cu cerințe educaționale speciale (CES) este în centrul atenției procesului instructiv-educativ, compensativ-recuperatoriu ce se desfășoară în unitate. Activitatea didactică este întregită și susținută de programe educative și recuperatorii cu accent pe socializarea și integrarea copiilor, iar aplicarea programelor de servicii personalizate asigură performanța și calitatea demersului. Adaptarea curriculară este o prioritate determinată de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, iar curriculumul la decizia școlii, prin oferta de opționale vine să susțină și să dezvolte aptitudinile și abilitățile copiilor [3, p. 5].

Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare.

Astfel, în articolul dat este abordată problema necesității utilizării activităților extracurriculare în dezvoltarea capacităților creatoare la copii cu cerințe educaționale speciale (CES).

Rolul activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza nu numai dezvoltarea capacităților creatoare, dar și socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la copii priceperi, deprinderi, abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru că, desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială. Activitățile extracurriculare organizate împreună cu copiii cu CES au conținut cultural, artistic, științific, creativ [Ibidem, p. 30].

În continuare, vom prezenta în cele ce urmează *Programul activităților extracurriculare* și rolul acestora în dezvoltarea capacităților creatoare la copiii cu CES:

1. Activitatea extracurriculară „*Plimbarea imaginară prin farmecul ploii*”

Scopul activității: Aprofundarea cunoștințelor copiilor cu CES pentru tot ce e frumos.

Forma de organizare: excursie imaginară.

La activitatea dată copiii cu cerințe educaționale speciale vor crea diverse mesaje, utilizând mijloace artistice; vor compune scrisori, întrebări, povești, dialoguri; vor manifesta interes pentru operele literare citite. De asemenea vor fi utilizate *strategii didactice:* conversația, exercițiul, jocul didactic, expunerea, fișe cu sarcini creative, desene cu ploi de toamnă.

2. Activitatea extracurriculară „*Ultima frunză de toamnă*”

Scopul activității: Determinarea priceperii de a pătrunde, a înțelege conținutul poeziilor; determinarea aptitudinilor creatoare în domeniul artei și anume a picturii și literaturii.

Forma de organizare: serată.

În cadrul acestei activități copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) vor ilustra verbal tablouri prezentate în poezii, vor manifesta aptitudini creatoare pentru tot ce e frumos.

3. Activitatea extracurriculară „*Călătorie în lumea tablourilor*”

Scopul activității: Dezvoltarea interesului față de pictură și a capacităților creatoare.

Forma de organizare: activitatea artistico-plastică.

La activitatea dată copiii cu CES vor discuta despre munca pictorilor; vor înțelege noțiunile de „portret”, „peisaj”, „natura statică”; vor crea diferite tipuri de tablouri.

4. Activitatea extracurriculară „*Povestea firului de iarbă*”

Scopul activității: Determinarea priceperii de a înțelege conținutul textului.

Forma de organizare: jocul creativ.

În cadrul acestei activități copiii vor pătrunde în conținutul textului citit; vor obține prin amestec culoarea verde.

„Povestea firului de iarbă”

„Ce întuneric este aici, în locul în care ne-am născut!” - își ziceau triste semințele de iarbă... „și ce frig este peste tot!”

Căutară să se încălzească cât mai bine, apropiindu-se una de cealaltă, iar după un timp adormiră.

Se trezi o picătură, două, trei... mii de picături călduțe de apă. Se simțeau parcă mai bine. Începuseră să se umfle și... din inimile lor își făcură apariția câte un căpușor ascuțit care creștea și tot creștea...

Dar deodată se opriră. Unul dintre căpușoarele ascuțite zise către celelalte:

- „Ce urâte suntem! Nu vedeți ce culoare albicioasă avem?”
- „Nu avem nimic deosebit... ”
- „Nu putem ieși deasupra pământului. Copiii nu ne vor iubi. Mai bine rămânem sub pământ!”

Nourașul albastru de ploaie, aflând de supărarea firișoarelor de iarbă, îl rugă pe Soare:

- „Mărite Soare, le-am auzit pe firele de iarbă cum plâng sub pământ că le este rușine să iasă la suprafață, deoarece nu au nici o culoare...!”

- „Te rog, Soare, dă-le un pic din culoarea ta galbenă, din căldura ta, iar eu le voi da lacrimile mele albastre de bucurie, ca să aibă și ele o culoare și să fie fericite!”

- „Cu drag le voi da, nouraș! zise Soarele. De abia aștept să văd ce culoare vor avea!”

Peste puțin timp firele de iarbă simțiră căldura Soarelui și mângâierea picăturilor de apă din nouraș. Cu puterea aceasta reușiră să iasă la suprafață și, ce să vezi?

Toate firele de iarbă aveau acum o culoare deosebită, foarte frumoasă, ce i-a încântat pe copiii care tocmai ieșeau din școală pentru a se juca afară.

- „Ce verzi și frumoase sunt firele de iarbă!”, spuseră ei aproape în cor.

Să le mângâiem, ca astfel să crească mari și să adăpostească printre ele mii de flori, fluturi și albine.”

5. Activitatea extracurriculară „Texte după ilustrații”

Forma de organizare: concurs.

Copiii vor alcătui oral diverse texte. Pentru aceasta, li se vor da următoarele sugestii:

- Priviți atent fiecare dintre ilustrație de mai jos.
- Luați seama la anotimpul reliefat și descrieți-l în expresii frumoase.
- Gândiți-vă la ordinea acțiunilor sugerate de ilustrație, la relația dintre faptele prezentate.
- Acordați un titlu adecvat textului vostru.

Concluzie, în dezvoltarea personalității copiilor cu CES le au activitățile extracurriculare, care implică în mod direct copiii prin personalitatea lor și nu prin produsul realizat de aceștia, necesitatea fiind de a modifica destul de mult modul de gândire; să se evite critica în astfel de activități; să încurajeze copiii și să realizeze un feed-back pozitiv.

Referințe bibliografice:

1. CARA, Angela, NICULCEA, Tatiana. *Educația moral-spirituală pentru clasele I-IV. Ghidul învățătorului* [online] [citată 04 oct. 2017]. Disponibil: http://www.edu.gov.md/sites/default/files/educatia_moral-spirituala_clasele_i-iv_ghidul_invatatorului.pdf.
2. SOLOVEI, Rodica. *Educație incluzivă. Ghid metodologic pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general* [online] [citată 04 oct. 2017]. Disponibil: <http://www.keystonemoldova.md/assets/documents/ro/publications/Guide%20includive%20education.pdf>.
3. VASS, Imola. *Muguri și vise* [online] [citată 02 oct. 2017]. Disponibil: <http://cseibistrita.com/wp-content/uploads/2014/09/revista-cseiiimprimare.pdf?1490309851>.
4. VRÂNCEANU, Maria, PELIVAN, Viorica. *Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii* [online] [citată 03 oct. 2017]. Disponibil: [Incluziunea_socio-educational_a_copiilor_cu_dizabilitati_in_grdiniia_de_copii.pdf](#).